

Morð á 13 ára stúlku á tímum hernámsins óskráð.

Hingað til hefur verið talið að hersetumenn hafi myrt þrjá Íslendinga á tímum hernámsins. Nýfundin gögn og upplýsingar benda til að morðin hafi verið fjögur. Á tímum hernámsins á Íslandi skarst stundum í brýnu milli hersetumanna og íbúa, og þónokkur dæmi um alvarlegar árásir af hálfu hermanna. Nýfundin gögn styðja þá kenningu að andlát unglingsstúlku á hernámsárunum hafi verið ranglega skráð sem andlát af völdum sjúkdóms. Stúlkan varð fyrir árás af hendi bandaríks hermanna, sem að öllum líkindum dró hana til dauða. Gísli Jökull rifjaði upp þau morð sem skráð hafa verið opinberlega. Fyrsti Íslendingurinn sem var drepinn af hermönnum var Þórður Sigurðsson. Hann særðist lífshættulega eftir að bandarískir hermenn skutu á hóp Íslendinga á veitingastað í Hafnarfirði þann 8. nóvember 1941. Hann lést þremur dögum síðar. Hermennirnir fengu fimm ára fangelsisdóm.

Gunnar Einarsson var skotinn af hermanni, sem skaut á bifreið sem Gunnar var farþegi í, þann 14. mars 1942. Ökumaðurinn hafði ekki farið eftir skipun hermanna að stöðva bílinn. Hermaðurinn var sýknaður af herrétti. Þriðja morðið er hið óhugnalegasta. Hermaður skaut tólf ára pilt í höfuðið þann 27. maí 1942. Hann lést samstundis. Eftir morðið gekk hermaðurinn hinn rólegasti í burtu. Herréttur dæmdi hermanna ósakhæfan og hann var vistaður á geðdeild.

Þá leikur grunur á að hermaður hafi verið að verki þegar Kristján Guðjónsson var drepinn á jóladag 1945, en hann fannst látinn í yfirgefnum herskála. Málið upplýstist aldrei.

Færsluna birti Gísli Jökull í ljósmyndahópi á Facebook. „Þá kemur kona og skrifar undir færsluna; þarna vantar frænku mína, Steinunni,“ segir Gísli Jökull. „Og ég varð strax mjög áhugasamur um það vegna þess að ef það var raunin, þá voru engar heimildir um það.“

Gísli Jökull lagðist þá í rannsóknarvinnu og fékk meðal annars aðstoð fjölskyldu Steinunnar við upplýsingaöflun. Afraksturinn af rannsókninni var birtur í nýjasta hefti Andvara, tímariti Hins íslenska þjóðvinafélags.

Stúlkan hét Steinunn Sigurðardóttir, kölluð Lilla, fædd 7. ágúst 1931. Hún lést 19. apríl 1945.

Á timarit.is fann Gísli Jökull dánartilkynningu um Steinunni og minningargrein eftir kennara hennar.

„En það tók tíma að finna atvikið sem leiddi til þess að hún deyr. Og það er árás sem á sér stað nokkrum mánuðum fyrr, og hún er til í gömlum dagbókum lögreglu,“ segir Gísli Jökull.

Lögregluskýrsluna fann hann með hjálp gamals rannsóknarlögreglumanns.

Þar kemur fram að hermaðurinn hafi ráðist á Steinunni með hnífi en hún streist á móti og hlotið sár af. Eftir að hafa fundið lögregluskýrsluna fann Gísli frétt um árásina á timarit.is.

Gísli telur að meiðsli Steinunnar hafi verið mun alvarlegri en talið var, en samkvæmt frásögnum ættingja Steinunnar varð hún mjög veik eftir árásina. „Hún hefur án efa fengið höfuðhögg, því að þær lýsingar eru til hjá fjölskyldunni að hún var eiginlega ófær um nokkuð eftir þetta,“ segir Gísli. „Hún var alltaf rúmliggjandi, með mikinn höfuðverk, og svo deyr hún nokkrum mánuðum seinna.“

Dánarorsök var aftur á móti skráð heilahimnubólga, samkvæmt dánarvottorði sem ættingjar óskuðu eftir og fengu afhent. Gísli Jökull bendir á að nú á dögum sé vitað meira um afleiðingar höfuðáverka, sem geti komið fram löngu síðar. „Heilahimnubólga og alvarlegur höfuðáverki eru með mjög lík einkenni.“

“Hún fær loksins að vera til“

Herdís Dögg Sigurðardóttir, barnabarn systur Steinunnar, var sú sem kom Gísla Jökli á sporið. Hún segist þakklát fyrir að saga Steinunnar sé loksins komin fram. „Hún lendir í árás og deyr 13 ára gömul, og mér þykir mjög vænt um að hún fær nú loksins að vera til,“ segir Herdís Dögg.

„Hún var horfin, það mátti ekki tala um hana á heimilinu, svo var þetta ekki skráð. Þannig að mér þykir mjög vænt um það að það sé loksins komið upp á yfirborðið hvað kom fyrir hana,“ segir Herdís Dögg.

Steinunn var ömmusystir Herdísar Daggar. Steinunn gat, samkvæmt frásögn fjölskyldu hennar, ekki borið kennsl á árásarmanninn. Enginn virðist hafa verið dreginn til ábyrgðar. Gísli Jökull telur þó nokkuð víst að sannleikurinn varðandi dauða Steinunnar sé kominn í ljós, tæpum áttatíu árum eftir dauða hennar. „Auðvitað getum við ekki sagt með 100% vissu að þetta sé svona, en það eru yfirgnæfandi líkur á að þetta sé rétt hjá frænkunni og þetta sé óskráð morð úr seinni heimsstyrjöldinni.“

Källa: <https://www.ruv.is/frettir/innlent/2023-04-09-mord-a-13-ara-stulku-a-timum-hernamsins-oskrad>

Mordet på 13-årig flicka under ockupation oregistrerat

Hittills har man trott att ockupanterna mördade tre islänningar under ockupationen. Nyligen upptäckta data och information tyder på att det förekom fyra mord. Under ockupationen av Island förekom tillfälliga sammandrabbningar mellan ockupanterna och befolkningen, flera fall av allvarliga attacker från soldaterna. Nyupptäckta bevis stöder teorin att dödsfallet av en tonårsflicka under ockupationen felaktigt registrerades som en sjukdomsdöd. Flickan attackerades av en amerikansk soldat, som med största sannolikhet dödade henne.

Gísli Jökull tar upp de mord som officiellt har registrerats. Den första islänningen som dödades av soldater var **Pórður Sigurðsson**. Han blev dödligt sårad efter att amerikanska soldater öppnat eld mot en grupp islänningar på en restaurang i Hafnarfjörður den 8 november 1941. Han dog tre dagar senare. Soldaterna fick fem års fängelsestraff.

Gunnar Einarsson sköts av en soldat som sköt mot en bil där Gunnar var passagerare den 14 mars 1942. Föraren hade inte lytt soldatens order att stanna bilen. Soldaten frikändes i krigsrätt.

Det tredje mordet är det mest fasansfulla. **En soldat sköt en tolvårig pojke i huvudet** den 27 maj 1942. Han dog omedelbart. Efter mordet gick soldaten lugnt därifrån. Krigsrätten frikände soldaten och han placerades på en psykiatrisk avdelning.

Det finns också misstankar om att en soldat var inblandad när **Kristján Guðjónsson** dödades på juldagen 1945, då han hittades död i en övergiven kasern. Fallet löstes aldrig.

Det nya inlägget publicerades av Gísli Jökull i en fotogrupp på Facebook. "*Sedan kommer en kvinna och skriver under posten; min kusin, Steinunn, finns inte med,*" säger Gísli Jökull. "*Och jag blev genast mycket intresserad av det eftersom om så var fallet fanns det inga källor om det.*"

Gísli Jökull började då forska och fick bland annat hjälp av Steinunns familj för att samla information. Resultaten av forskningen publicerades i det senaste numret av Andvari, tidskriften för Islands nationella vänskapsförening.

Flickans namn var Steinunn Sigurðardóttir, kallad Lilla, född 7 augusti 1931. Hon avled den 19 april 1945.

Den timarit.is hittade Gísli Jökull en nekrolog för Steinunn och en dödsruna av sin lärare.

"*Men det tog tid att hitta händelsen som ledde till hennes död. Och det är en attack som ägde rum några månader tidigare, och den finns i gamla polisloggar,*" säger Gísli Jökull.

Han hittade polisrapporten med hjälp av en gammal detektiv.

Det står att soldaten attackerade Steinunn med en kniv, men hon slog tillbaka och blev skadad. Efter att ha hittat polisrapporten hittade Gísli en historia om attacken på timarit.is.

Gísli anser att Steinunns skador var mycket allvarligare än man tidigare trott, men enligt berättelser från Steinunns släktingar blev hon mycket sjuk efter attacken. "*Hon har utan tvekan fått ett slag mot huvudet, eftersom familjens beskrivningar säger att hon i princip var oförmögen till något efter detta,*" säger Gísli. "*Hon låg alltid sängliggande, med svår huvudvärk, och sedan dog hon några månader senare.*"

Dödsorsaken angavs dock som hjärnhinneinflammation, enligt ett dödsbevis som släktingar begärde och fick. Gísli Jökull påpekar att man numera vet mer om konsekvenserna av skullskador, som kan uppstå mycket senare. "*Meningit och allvarliga huvudskador har mycket liknande symtom.*"

"Hon får äntligen existera"

Herdís Dögg Sigurðardóttir, Steinunns systers barnbarn, var den som uppmärksammade Gísli Jökull. Hon säger att hon är tacksam över att Steinunns historia äntligen har kommit fram. "*Hon blev attackerad och dog vid 13 års ålder, och jag är mycket glad att hon äntligen kan existera,*" säger Herdís Dögg.

"*Hon hade försvunnit, det fick inte pratas om henne hemma, så det dokumenterades inte. Så jag är mycket glad att det äntligen har kommit fram vad som hände henne,*" säger Herdís Dögg.

Steinunn var Herdís Döggs gammelmormor. Enligt hennes familj kunde Steinunn inte identifiera angriparen. Ingen verkar ha hållits ansvarig. Gísli Jökull tror dock att sanningen om Steinunns död har kommit fram, nästan åttio år efter hennes död. "*Självklart kan vi inte säga med 100% säkerhet att så är fallet, men det finns en överväldigande sannolikhet att mostern har rätt och att detta är ett oregistrerat mord från andra världskriget.*"

Murder of 13-year-old girl during occupation unrecorded

Until now, it has been believed that the occupiers murdered three Icelanders during the occupation. Newly discovered data and information indicate that there were four murders. During the occupation of Iceland, there were occasional clashes between the occupiers and the population, and there were several instances of serious attacks by the soldiers. Newly discovered evidence supports the theory that the death of a teenage girl during the occupation was wrongly recorded as a death from disease. The girl was attacked by an American soldier, who in all likelihood killed her.

Gísli Jökull recalled the murders that have been officially recorded. The first Icelander to be killed by soldiers was **Þórður Sigurðsson**. He was mortally wounded after American soldiers fired on a group of Icelanders in a restaurant in Hafnarfjörður on November 8, 1941. He died three days later. The soldiers received five-year prison sentences.

Gunnar Einarsson was shot by a soldier who fired at a car in which Gunnar was a passenger on March 14, 1942. The driver had not obeyed the soldier's order to stop the car. The soldier was acquitted by a court-martial. The third murder is the most gruesome. **A soldier shot a twelve-year-old boy in the head** on May 27, 1942. He died instantly. After the murder, the soldier calmly walked away. The court-martial found the soldier not guilty, and he was committed to a psychiatric ward.

There is also suspicion that a soldier was involved when **Kristján Guðjónsson** was killed on Christmas Day 1945, but he was found dead in an abandoned barracks. The case was never solved.

The post was posted by Gísli Jökull in a photography group on Facebook. "Then a woman comes and signs the post; my cousin, Steinunn, is missing," says Gísli Jökull. "And I immediately became very interested in it because if that was the case, there were no sources about it."

Gísli Jökull then began research and received, among other things, assistance from Steinunn's family in gathering information. The results of the research were published in the latest issue of *Andvari*, the magazine of the Icelandic National Friendship Association.

The girl's name was Steinunn Sigurðardóttir, called Lilla, born August 7, 1931. She died April 19, 1945.

On timarit.is, Gísli Jökull found an obituary for Steinunn and an obituary by her teacher.

"But it took time to find the incident that led to her death. And it's an attack that took place a few months earlier, and it's in old police logs," says Gísli Jökull.

He found the police report with the help of an old detective.

It states that the soldier attacked Steinunn with a knife, but she fought back and was injured. After finding the police report, Gísli found a story about the attack on timarit.is.

1 207

Gísli believes that Steinunn's injuries were much more serious than previously thought, but according to accounts from Steinunn's relatives, she became very ill after the attack. "She has undoubtedly received a blow to the head, because the family's descriptions are that she was basically incapable of anything after this," says Gísli. "She was always bedridden, with a severe headache, and then she died a few months later."

The cause of death, however, was listed as meningitis, according to a death certificate that relatives requested and were given. Gísli Jökull points out that nowadays more is known about the consequences of head injuries, which can occur much later. "Meningitis and severe head injuries have very similar symptoms."

"She finally gets to exist"

Herdís Dögg Sigurðardóttir, Steinunn's sister's granddaughter, was the one who brought Gísli Jökull to light. She says she is grateful that Steinunn's story has finally come to light. "She was attacked and died at the age of 13, and I am very happy that she is finally able to exist," says Herdís Dögg.

"She had disappeared, she was not allowed to be talked about at home, so it was not recorded. So I am very happy that it has finally come to the surface what happened to her," says Herdís Dögg.

Steinunn was Herdís Daggar's great-grandmother. According to her family, Steinunn was unable to identify the attacker. No one seems to have been held accountable. Gísli Jökull, however, believes that the truth about Steinunn's death has come to light, almost eighty years after her death. "Of course, we cannot say with 100% certainty that this is the case, but there is an overwhelming probability that the aunt is right and that this is an unregistered murder from World War II."